

Mishnah Temurah, Chapter 5

משנה תמורה פרק ה

(1) What loophole do we use regarding a firstborn [to be permitted to avoid giving it to the priest and using it for a burnt-offering obligation instead]? He states in respect to a pregnant animal which was giving birth for the first time: If what is in the womb of this animal is a male let it be a burnt-offering, [since the sanctity of the firstborn takes effect only at birth

א כיצד מערמים על הבכור, מבפנת שהיתה מעברת, אומר, מה שבמעיה של זו, אם זכר, עולה, ילדה זכר, יקרב עולה. ואם נקבה, זבחי שלמים, ילדה נקבה, תקרב שלמים. אם זכר עולה, אם נקבה זבחי שלמים, ילדה זכר ונקבה, הזכר יקרב עולה, והנקבה תקרב שלמים: ב ילדה שני זכרים, אחד מהן יקרב עולה, והשני ימכר לחיבי עולה, ודמיו חלין. ילדה שתי נקבות, אחת מהן תקרב שלמים,

but the sanctity of the burnt-offering takes effect immediately with the declaration] therefore, if it gives birth to a male it is offered as a burnt-offering. Now if [the pregnant animal is a sin-offering and he does not want the offspring to be left to die as is the law regarding the offspring of sin-offerings, he says if it is a male let it be a burnt-offering and adds and if] it be a female let it be a peace-offering, if it then gave birth to a female it is offered up as a peace-offering [since the sanctity of the offspring of a sin-offering only takes effect after the birth, but the sanctity of the peace-offering takes effect with the declaration]. If it [then] gave birth to a male and a female the male is offered as a burnt-offering and the female is offered as a peace-offering.

(2) If [one declared regarding a pregnant unsanctified animal: If it gives birth to a male let it be a burnt-offering and if to a female let it be a peace-offering, and] it gave birth to two males, one of them is offered as a burnt-offering and the second is sold to one who has an obligation to bring a burnt-offering and the money becomes *hullin*. If it gave birth to two females one is offered as a

רבנו עובדיה מברטנורא

א כיצד מערמין על הבכור. להפקיעו מכהן ולהקריבו לחובתו: ילדה זכר יקרב עולה. דבכור לא קדיש אלא מרחם, וכיון דמעיקרא אתפסיה בקדושה אחריתא, תו לא חיילא עליה קדושת בכורה: ואם נקבה זבחי שלמים. לאו במבכרת מיירי, דאין הנקבה קדושה בבכורה דבעי לאערומי עלה, אלא בבהמת קדשים, דאם חטאת היא ונתעברה ורוצה להערים שלא ילך למיתה, דולד חטאת למיתה אויל, ישנהו לקדושה אחרת. וקמשמע לן ולדות קדשים בהוייתן קדושים ולא במעי אמן, וכיון דעדיין לא קדשו קדושת אמן, מצי לארכובי עלייהו קדושה אחריתי דלכי מתיליד לא הוי חטאת: ב ילדה שני זכרים. בבהמת חולין מיירי. דאי בבהמת קדשים, האין דאקדשה עולה להוי עולה, ואידך קאי בקדושתה דאימיה. אלא ודאי בבהמת חולין. ולפיכך האי דלא קדיש, דמיו חולין. ומיהו על שניהם חלה קדושת עולה, דהא אמר אם זכר עולה, ומשום דאיהו לא נדר אלא חדא,

peace-offering and the second is sold to one who is under obligation to bring a peace-offering and the money becomes *hullin*. If the animal gave birth to a *tumtum* [one whose gender is totally obscured] or an androgynous [having both male and female attributes], Rabbi Shimon ben Gamliel says: [Since they were born blemished and the sanctity only takes effect at birth, therefore] no sanctity attaches to them [however, the Sages argue and maintain that the sanctity of the mother transfers to the embryos before birth, the *halachah* follows the Sages].

והשנייה תמכר לחיבי שלמים, ודמיה חולין. ילדה טמטום ואנדרוגיגוס, רבן שמעון בן גמליאל אומר, אין קדושה חלה עליהן: ג האומר, וילדה של זו עולה והיא שלמים, דבריו קימים. היא שלמים וילדה עולה, הרי זו וילד שלמים, דבריו רבי מאיר. אמר רבי יוסי, אם לכן נתבונן מתחלה, הואיל ואי אפשר לקרות שני שמות כאחת, דבריו קימים. ואם משאמר הרי זו שלמים נמלך

(3) If one says [regarding a non-sanctified pregnant animal]: Let the offspring of this be a burnt-offering and it [the animal itself] be a peace-offering [since he mentioned the offspring first], his words stand. But if he says [first]: It shall be a peace-offering and its offspring a burnt-offering, [since the animal becomes sanctified as a peace-offering immediately with the declaration] its offspring is regarded as the offspring of a peace-offering [since it too, became sanctified at the time of the declaration] these are the words of Rabbi Meir [who maintains that the sanctification takes effect in the exact order of the statement]. Rabbi Yose however, says: If he intended to say this at first since it is impossible to mention both kinds [of offerings] simultaneously, his words stand; but if after he already said [intentionally]: This shall be a peace-offering, he changes his mind

רבנו עובדיה מברטנורא

הלכך יקרב האחד לנדרו והשני ימכר לצרכי עולה ודמיו חולין: אין קדושה חלה עליהן. דולדות קדשים בהוייתן הן קדושים ולא ממעי אמן, וכיון דהנך ביציאתן מן הרחם אינן ראויין להקרבנה, לא קדשי. וחכמים פליגי על רבן שמעון בן גמליאל וסברי דולדות קדשים בקדושת אמן קיימי. ואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל: ג האומר. על ולדה של בהמה מעוברת: ולדה של זו עולה והיא שלמים דבריו קיימין. שהרי קדושת הולד קדמה. אבל אמר היא שלמים ברישא, לה ולכל דאית בה אקדשה והוי במקדיש שתי בהמות לשלמים, וכי הדר ואמר ולדה עולה, הוי הולד שלמים. והכא לא שייך למימר בהוייתן ובמעיי אמן, דכי אמרינן בהוייתן ולא במעיי אמן, הני מילי בהקדישה ולבסוף נתעברה, דאיהו לא אתפסיה לעובר שום קדושה אלא מקדושת אמיה קא קדיש. אבל במקדיש מעוברת, חשיב עובר לקבולי קדושה. ור' מאיר אית ליה תפוס לשון ראשון: אם לכך נתכוין מתחלה. כשאמר היא שלמים לא נתכוין לולדה: הואיל ואי אפשר לקרוא שני שמות כאחת. שאין הפה יכול לדבר שני דברים כאחת: דבריו קיימין. דאף בגמר דבריו אדם נתפס: נמלך ואמר

and says [even כדי דבור]: Its offspring shall be a burnt-offering, its offspring is regarded as the offspring of a peace-offering [since sanctification is one of the six exclusions to the rule of דבור כדי דבור, the *halachah* follows Rabbi Yose].

(4) If [in front of a person there is a burnt-offering and a peace-offering and] he says: Let this be the substitute

for a burnt-offering, the substitute of a peace-offering, it becomes the substitute of a burnt-offering, these are the words of Rabbi Meir. Rabbi Yose, however, says: If he intended to say this at first since it is impossible to mention both kinds [of offerings] simultaneously, his words stand [and half has the sanctity of a burnt-offering and half the sanctity of a peace-offering, thus we wait until the animal develops a blemish and is sold and the proceeds are used to purchase a burnt-offering and a peace-offering]; but if after he already said: This shall be the substitute of a burnt-offering, he changed his mind and said: The substitute of a peace-offering it remains the substitute for a burnt-offering.

(5) If one says: Let this be instead of this; Let this be in place of this; Let this be an exchange for this, these are valid [terms for] substitutions. [However, if he says:] Let this be redeemed for this [since the sanctified animal does not become *hullin* — unsanctified], this is not [considered] a valid substitution. However if

רבנו עובדיה מברטנורא

ולדה עולה. אע"פ שחזר בו תוך כדי דבור ואמר ולדה עולה, לא אמר כלום, הואיל ובשעה שהקדיש אמו לשלמים לא נתכוין שיהיה הולד עולה. משום דקיימא לן כל תוך כדי דבור כדבור דמי חוץ ממקדיש ומימר ומגדף ועובד עבודה זרה ומקדש ומגרש, דהנך ששה אין החזרה מועלת בהן אע"פ שחזר בו תוך כדי דבור. והלכה כר' יוסי: **ד תמורת עולה תמורת שלמים.** גרסינן. ולא גרסינן ותמורת שלמים: **הרי זו תמורת עולה.** דתפוס לשון ראשון: **דבריו קיימין.** וחציה תמורת עולה וחציה תמורת שלמים, והאי דלא קאמר תמורת עולה ושלמים ואמר תמורה אתרווייהו, משום דסבר אי אמינא תמורת עולה ושלמים תהיה קדושה ולא קריבה כדין האומר חציה עולה וחציה שלמים שהיא קדושה ואינה קריבה, וטעה בהכי וסבר אימר תמורה אבל חד וחד כי היכי דתהוי קדושה גמורה ליקרב, הלכך אע"ג דאמר כי האי לישנא, לתרווייהו אכיון ותרעה עד שתסתאב ותמכר ויביא בדמי חציה עולה ובדמי חציה שלמים, ובהכי עסקינן כגון שהיו לפניו עולה ושלמים כשהמיר את זו בהן. והלכה כר' יוסי: **ה תחת זו חליפת זו תמורת זו.** כולן לשון תמורה הן: **מחוללת.** לשון חילול הוא. ולא אמר כלום, שאין בהמת קודש תמימה יוצאה לחולין: **ואם היה הקדש בעל מום**

ואמר ולדה עולה, הרי זו ולד שלמים: **ד הרי זו תמורת עולה ותמורת שלמים,** הרי זו תמורת עולה, דברי רבי מאיר. אמר רבי יוסי, אם לכן נתכונן מתחלה, הואיל ואי אפשר לקרות שני שמות כאחת, דבריו קיימין. ואם משאמר תמורת עולה נמלך ואמר תמורת שלמים, הרי זו תמורת עולה: **ה הרי זו תחת זו,** תמורת זו, חליפת זו, הרי זו תמורה. זו מחלקת על זו, אינו תמורה. ואם

the sanctified animal was blemished [at the time he said: Let this be redeemed for this], it becomes *hullin* [even if the value of the second animal is less than the first, Biblically, where one may redeem sanctity it is valid with any amount], however, [Rabbinically] he must make up the difference in value.

הָיָה הַקֹּדֶשׁ בְּעַל מוֹם, יוֹצֵא לְחֻלִּין וְצָרִיק לַעֲשׂוֹת דְּמִים: וְהָרִי זֶה תַּחַת חֲטָאתָ, וְתַחַת עוֹלָה, לֹא אָמַר כָּלֹם. תַּחַת חֲטָאתָ זֶה, וְתַחַת עוֹלָה זֶה, תַּחַת חֲטָאתָ וְתַחַת עוֹלָה שְׁיֵשׁ לִי בְּתוֹךְ הַבַּיִת, הָיָה לוֹ, דְּבָרָיו קִיָּמִין. אִם אָמַר עַל בְּהֵמָה טְמֵאָה, וְעַל בְּעֵלֶת מוֹם, הָרִי אֵלֶּה עוֹלָה, לֹא אָמַר כָּלֹם. הָרִי אֵלֶּה לְעוֹלָה, יִמְכְּרוּ וַיָּבִיאוּ בְּדַמֵּיהֶם עוֹלָה:

(6) If he says: Let this animal be a substitute for a burnt-offering and a substitute of a sin-offering, he has said nothing. But if he says: [Let this be] a substitute of **this** sin-offering and a substitute of **this** burnt-offering, or, if he says: A substitute of the sin-offering and a substitute of the burnt-offering, which I have in my house, and he [actually] has [them in his house], his words stand. If he says in regard to a non-kosher animal or a blemished animal: Let these be burnt-offerings, he has said nothing. But if he says: Let these be **for** burnt-offerings, they are sold and burnt-offerings are brought with the money.

רבנו עובדיה מברטנורא

יצא לחולין כו'. אע"פ שאינו שוה כמו ההקדש בעל מום. דדבר תורה אפילו הקדש שוה מאה מנה שחללו על שוה פרוטה, מחולל. ואע"פ שיצא לחולין מן התורה, צריך לעשות דמים מדרבנן, כלומר, להשלים הדמים שלא יתאנה ההקדש, אבל מן התורה אין אונאה להקדש, דכתיב (ויקרא כה) אל תונו איש את אחיו, אחיו ולא הקדש: **ו תחת חטאת או עולה**. סתם ולא אמר תחת חטאת זו או עולה זו: **לא אמר כלום**. דכתיב (ויקרא כז) לא יחליפנו ולא ימיר אותו, עד שיהיה ההקדש ידוע ומיוחד כשהמיר בו: **תחת חטאת זו**. והיתה חטאת עומדת לפניו: **הרי אלו לעולה**. משמע לדמי עולה. דאי אינהו גופיהו בעי לאקרובי, הוה אמר הרי אלו עולה: